

érkezett meg, helyette felesége beszélt, Bán Antal, Buchinger Manó, Justus Pál és mások mellett, a *Népszava* szerint 50 000 ember előtt.

272. KÁROLYI MIHÁLY LENGYEL LÁSZLÓHOZ

(Budapest, 1946. november 8.)

Köszönöm meleg üdvözlő sorait, és mondanom sem kell, hogy a meghívást örömmel elfogadtam volna, de éppen holnap 10 napi pihenésre vidékre utazom, és így november 16-án nem leszek Budapesten. Éppen ezért nagyon kérem, tolmácsolja szaktársainak legmelegebb üdvözetemet és adja értésükre, hogy Fényes Lászlót¹ az októberi forradalom egyik legnemesebb alakjának tartom. Ő nemcsak a forradalomnak volt kitűnő harcosa, hanem gyakorlati előfutárja is mindannak, amit a forradalom képviselt. Szüntelen harcot folytatott a feudális kiskirályok ellen és mindenütt leleplezte a feudális rendszer népellenes megnyilvánulásait. Később bátran harcolt a Horthy-rendszer ellen, leleplezte az ellenforradalom gyilkosságait, és ő volt az, aki személyesen elment Gömbös villájába, hogy Erzberger gyilkosainak rejtekhelyét felfedje. Ezért menekülnie kellett. Az emigrációban is mindvégig megalkuvás nélkül harcolt a Horthy-rendszer ellen, egészen 1943-ban New Yorkban bekövetkezett haláláig.² Nagyon fontosnak tartom, hogy emlékét a magyar munkásság és a haladó szellemű értelmiség nemcsak kegyelettel őrizze meg, hanem puritán erkölcsiségéből és megalkuvás nélküli harcából tanuljon és erőt merítsen.

Szívélyes üdvözzettel

PIL 704. f. 130. ó. e. (eredeti)

¹ Fényes Lászlót és Kéri Pált 1919-ben a Tisza-gyilkosságban való bűnrészesség vádjával letartóztatták.

² Fényes László 1944. január 30-án halt meg.

273. KÁROLYI MIHÁLY KHAYATT WADIHHOZ

(Dénesfa, 1946. november 15.)

Kedves Khayatt!

A különmenőleg f. hó 15-én megadott meghatalmazásom kapcsán, az 1946. évi II. tc. ben gyökerező és részemre visszajuttatandó vagyonom letárgyalásával, vitelével felmerülhető összes költségei, szakértők alkalmazásával járó díjak, ügyvédi honoráriumok és kiadások, valamint az Ön honoráriumára ellátására és fedezetére ezennel megszavazom Önnek a visszajutó készpénzösszeg 12%-át, azaz tizenkettő százalékát – ingatlanok, üzemek, földbirtok visszaadása esetén ezek visszajutási értékének a 12%-át, utóbbit azonban nem természetben, hanem készpénzben.

Amennyiben a költségkeret a 12%-nál kevesebb lesz, úgy azon belül Önt az 5%, azaz, öt százalék mindenképpen megilleti.

Amennyiben pedig szüksége merülne fel, hogy a költségkeret a 12%-ot meghaladja, úgy a többletre vonatkozóan fenntartom külön beleegyezésemet.

Mindaddig azonban, amíg az 1946. évi II. tc. alapján visszakerülő értékeim nekem át nem adatnak, költségeimre előlegül havi egyezer forintos hitelkeretet szavazok meg 1946. évi november hó 1-jétől visszamenőleg azzal, hogy az így felvett összegek a fentiekben vázolt 12%-os, illetve az 5%-os részesedése terhére mennek, miért is a végelszámolásnál ezen előlegösszegek levonásba kerülnek.

Amennyiben pedig netán semmit sem sikerülne ezen eljárás folyamán számomra biztosítani, úgy Önnek velem szemben semmiféle követelése nem lehet.¹

Szívélyes üdvözlettel

Történeti Hivatal K 747 (egykorú másolat)

¹ A keleti származású Khayatt Wadih rokon családok (így Cziráky József) barátja volt, akit Károlyi valamelyik rokona ajánlatára bizott meg rehabilitálása anyagi oldalának lebonyolításával. Hosszas tárgyalások után közte és ügyvédek, illetve a kormány megbízottjai között Károlyi ugyan csak egykori, a perben elkobzott vagyona töredékét kapta vissza, de az 1945 utáni években az is igen jelentősnek számított. Visszakapta Egyetem utcai palotáját és más budapesti, illetve parádi és Parád környéki ingatlanokat, a parádi üveggyárat és gyógyforrást, az ellenálóknak meghagyható 300 hold földet (park, erdő stb.) Parádon és csere útján Rábakecölön, és kártalanítás fejében jelentős pénzüsszeget.

Khayatt Wadih megbízatása 1948 áprilisában szűnt meg, amikor a vitás ügyek rendeződtek. Honoráriumával és az eredménnyel kapcsolatos levelezésük megmaradt töredéke a Történeti Hivatal (illetve az ÁVH) Károlyi-dossziájában található.

274. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA SZAKASITS ÁRPÁDHOZ

(Dénesfa, 1946. november 18.)

Autómizériák miatt sajnos este nem jöhetünk.¹

PIL 283. f. 12/46. 6. e. (távirat)

¹ A táviratra valaki - talán Böhm? - ráírta: „Mint mindig, most is elkésett”. Károlyinak a Budapesten tartózkodó Morgan Phillipsszel, az angol Munkáspárt titkárával rendezett beszélgetésen kellett volna részt vennie. Károlyi november közepén több mint egy hétig pihent Dénesfán sógoránál, Cziráky Józsefnél.

275. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA A MINISZTERELNÖKSÉGRE

(Dénesfa, 1946. november 19.)

Dénesfára rendelkezésemre küldött autó menetképtelenül érkezett. Kérek mielőbb üzemképes autót.

Külgügyminisztérium (a továbbiakban: KÜM) irattára, Károlyi szem. dosszié (egykorú másolat)

276. KÁROLYI MIHÁLY SZAKASITS ÁRPÁDHOZ

(Budapest, 1946. november 25.)

Kedves Szakasits,

Utólagosan köszönöm a Morgan Phillips fogadására rendezett baráti összejövetelre küldött meghívódat. Már Dénesfáról értesítettem arról, hogy autó hiányában nem tudtam idejében visszatérni Budapestre. Ezúton ismételtelen kimentem magamat.

Szívélyes üdvözlettel

PIL 283. f. 12/46. 6. e. (eredeti)